

Primul principiu

Discursuri despre zen

Osho

Traducere: Carmen Neacșu

EDITURA MIX
CRISTIAN 2015

Cuprins

CAPITOLUL 1	A te contamina de primul principiu ...	1
CAPITOLUL 2	Lăcomia din spatele lăcomiei din spatele lăcomiei	31
CAPITOLUL 3	Singurul care n-a vorbit.....	67
CAPITOLUL 4	Lasă-te purtat de râu	99
CAPITOLUL 5	Dincolo de prisma minții.....	135
CAPITOLUL 6	Raționalistul irațional	173
CAPITOLUL 7	Cântecul sunetului și al tăcerii.....	207
CAPITOLUL 8	Profund și banal	237
CAPITOLUL 9	Cea mai mare minciună care există.....	273
CAPITOLUL 10	A pleca undeva înseamnă a te rătăci.....	305
Despre autor		335
Centrul internațional de meditație Osho.....		336
Nota autorului.....		337
Alte cărți de Osho.....		338

A te contamina de primul principiu

Odată un novice l-a întrebat pe un maestru zen: „Maestre, care e primul principiu?” Fără șovăire, maestrul a răspuns: „Dacă ți-aș spune, ar deveni al doilea principiu.”

Da. *Primul principiu* nu poate fi spus. Lucrul cel mai important nu poate fi spus, iar ceea ce poate fi spus nu va fi primul principiu. În momentul în care e rostit, adevărul devine minciună; rostirea însăși e o falsificare. Așa că Vedele, Biblia și Coranul conțin al doilea principiu, nu primul principiu. Ele conțin minciuni, nu adevărul, fiindcă adevărul nu poate fi cuprins în absolut niciun cuvânt. Adevărul nu poate fi cunoscut decât prin experiență – adevărul poate fi trăit – dar nu e chip să fie exprimat în cuvinte.

Cuvântul este un ecou îndepărtat, foarte îndepărtat al experienței reale; și e atât de îndepărtat de realitate încât e chiar mai rău decât irealitatea, fiindcă îți poate da o falsă

încredere. Îți poate da o falsă promisiune. Îl poți crede și aici e problema. Dacă începi să crezi în vreo dogmă, adevărul va continua să-ți scape. Adevărul trebuie cunoscut prin experiență. Nicio credință nu te poate ajuta pe cale; toate credințele sunt bariere. Toate religiile sunt împotriva religiei – trebuie să fie așa prin însăși natura lucrurilor. Toate bisericile sunt împotriva lui Dumnezeu. Bisericile există fiindcă împlinesc o anumită nevoie. Nevoia respectivă este: omul nu vrea să facă niciun fel de eforturi; el vrea scurtături. Credința e o scurtătură ușoară.

Calea către adevăr e grea; e un urcuș. Trebuie să treci prin moarte totală – trebuie să te nimicești cu totul – numai atunci se naște noul. Învierea are loc numai după răstignire.

Ca să evităm răstignirea, noi am făurit credințe. Credințele sunt foarte ieftine. Poți să crezi și să rămâi același. Poți să mergi înainte cu credința și ea nu va impune nicio schimbare fundamentală a modului tău de viață. Nu impune nicio schimbare în conștiința ta, or dacă nu îți schimbă conștiința, atunci credința nu e decât o jucărie. Te poți juca cu ea, te poți amăgi cu ea, dar nu ea nu te va hrăni în niciun fel.

Închipuiți-vă că un copil se joacă în grădina casei sale, se joacă cu lei imaginari și apoi deodată se trezește față în față cu un leu adevărat, scăpat de la grădina zoologică. Acum nu mai știe ce să facă. E speriat din cale-afară. E paralizat; nu poate nici măcar să fugă. Era cât se poate de în largul lui cu leii imaginari, dar cu leul adevărat nu știe ce să facă.

În situația aceasta sunt toți acei oameni care se tot joacă cu credințe, concepte, filozofii, teologii. Ei pun întrebări doar de dragul de a le pune. Răspunsul e ultimul lucru care îi interesează. Ei nu vor răspunsul. Ei se joacă întruna cu întrebările, iar fiecare răspuns îi ajută să dea naștere la noi întrebări. Fiecare răspuns nu e altceva decât o trambulină pentru alte întrebări.

Adevărul nu e o întrebare. E o căutare! Nu e intelectual; e existențial. Căutarea spirituală e un joc de noroc, un joc de noroc cu viața ta. E nevoie de un curaj imens. Credința nu are nevoie de curaj. Credința e calea lașului. Dacă ești creștin sau hindus sau mahomedan, înseamnă că ești un laș. Eviți să dai ochii cu leul adevărat, fugi de leul adevărat. Dacă vrei să stai față în față cu realitatea, nu e nevoie să te duci la nicio biserică, nu e nevoie să te duci la niciun preot, fiindcă realitatea e pretutindeni în jur, în interiorul și în exteriorul tău. Poți să stai față în față cu ea – e deja prezentă.

Am auzit:

Un maestru zen, Shou-san, a fost întrebat de un discipol: „Conform scripturilor, toate ființele posedă natura-de-buddha; cum se face că ele nu știu asta?”

Shou-san a răspuns: „O știu!”

Acesta este un răspuns fără pereche, un răspuns măreț. Shou-san a zis: „O știu! Dar o evită.” Nu se pune problema cum să cunoaștem adevărul. Adevărul e aici, tu faci parte din el. Adevărul e acum, nu e nevoie să te duci nicăieri. Și aici a fost de la început, dacă a existat vreun început, și aici va fi până la sfârșit, dacă va exista vreun sfârșit. Iar tu l-ai evitat. Găsești căi prin care să-l eviți. Când cineva întreabă: „Care este calea spre adevăr?”, el întreabă de fapt: „Care este calea să evit adevărul?” Întreabă: „Cum aș putea să fug de el?”

Poate că n-ați auzit:

Spune pungașul acela bătrân de Bodhidharma: „Toți știu calea, puțini merg pe ea, iar cei care nu merg, se plâng cu regularitate: „Arată-mi calea! Unde e calea? Dă-mi o hartă! Care cale e?”

Cei care nu merg pe ea, se plâng și strigă în mod regulat: „Unde e calea?” Și toți știu calea, fiindcă viața e calea, experiența e calea. A fi viu e calea, a fi conștient e calea. Ești viu, ești conștient. Acesta este primul principiu.

Dar el nu poate fi spus, iar eu nu-l spun!

Iar voi nu-l auziți.

Prin însăși natura lui, adevărul este o experiență mută. Toate experiențele sunt mute fiindcă ele au loc numai în tăcere adâncă. Dacă iubești o femeie, iubirea are loc în tăcere adâncă. Dacă crezi poezie, ea coboară în tine în tăcere adâncă. Dacă pictezi, tu dispari. Atunci când se naște pictura, pictorul *nu* este; nu există nici măcar un martor al ei. Ea se produce în tăcere deplină și în solitudine deplină. Dacă ești acolo, atunci pictura nu poate avea nicio valoare. Dacă poetul e acolo, poezia nu va fi decât ceva tehnic. Va respecta toate regulile, va ține seama de gramatică, de regulile melodicității, dar nu va exista poezie. Va fi un cadavru lipsit de viață. Nu va fi o femeie adevărată; va fi o călugăriță.

Am auzit:

O frumoasă franțuzoaică s-a aruncat în mare, într-o zonă izolată a plajei de la Cannes. Un tânăr aflat la depărtare a băgat de seamă ce s-a întâmplat și s-a grăbit să o salveze, dar a ajuns prea târziu. A tras corpul pe jumătate gol la țărm și l-a lăsat pe nisip, iar el a plecat în căutarea unei oficialități. Când s-a întors, a fost oripilat să vadă un bărbat făcând dragoste cu cadavrul.

„Monsieur!” a exclamat el, „femeia aceea e moartă!”

„Sacre bleu!”, a bolborosit bărbatul, sărind în picioare.

„Eu am crezut că e călugăriță.”

A fi călugăr sau călugăriță înseamnă a fi mort. Și există milioane de moduri în care să mori și să nu fii în viață.

Adevărul e în jurul tău. E în aer, e în mireasma florilor, e în curgerea râului, e în frunzele verzi, e în stele, e în colb, e în tine. Numai adevărul este! Dar tu îl eviți mereu și pui mereu întrebări – cum să ajung la adevăr? Unde e harta? Care e drumul? Și chiar dacă ți s-ar da harta, ea nu te-ar ajuta în niciun fel. În primul rând nu ți se poate da harta, fiindă adevărul se schimbă în permanență. El nu e un fenomen stagnant; se schimbă în permanență. E viu, respiră. Nu e niciodată același; nu e niciodată același timp de două clipe consecutive.

Spune bătrânul Heraclit: „Nu poți pași de două ori în același râu.” De fapt, nu poți pași nici măcar o dată; râul curge, râul curge atât de repede. Și nu numai că râul curge, dar și tu curgi. Nu poți pași de două ori în același râu: râul se schimbă. Nu poți pași de două ori în același râu: fiindcă *tu* te schimbi.

Adevărul e dinamic. Adevărul nu e ceva mort. De aceea nu poate fi el cuprins în cuvinte. În momentul în care îl rostești, a trecut, s-a preschimbat, nu mai e același. În momentul în care spui că e așa, el nu mai e așa. Cuvintele rămân în urmă.

Există o singură posibilitate de a fi împreună cu adevărul: renunță la cuvinte. Limbajul nu poate ține pasul. Limbajul e nevolnic. Numai tăcerea poate merge împreună cu adevărul, mână în mână. Numai tăcerea poate ține pasul cu adevărul. Numai tăcerea poate fi atât de rapidă, fiindcă tăcerea nu are de cărat nicio greutate. Cuvintele sunt încărcate; ele duc poveri. Așa că atunci când cari în cap cuvinte, mari teologii, mari abstracțiuni, nu vei putea merge împreună cu adevărul. Ca să poți merge în pas cu adevărul trebuie să fii imponderabil. Tăcerea e imponderabilă; ea nu are nimic de cărat. Tăcerea are aripi. Așa că numai în tăcere e cunoscut adevărul și numai în tăcere e transferat, e transmis adevărul.

Novicele l-a întrebat pe maestru:

„Maestre, care e primul principiu?”

Trebuie să fi fost un novice, un începător; altminteri întrebarea e prostească, întrebarea e stupidă. O poate pune ori un prost, ori un filozof. Întrebarea e lipsită de sens fiindcă „primul” înseamnă cel mai fundamental. Minte nu-l poate cuprinde, fiindcă el cuprinde mintea! „Primul” înseamnă cel elementar; el a existat înaintea minții, deci cum ar putea mintea să-l cuprindă? Mentea a apărut din el, mintea e un produs secundar al lui. Copilul nu-l poate cunoaște pe tată; tatăl îl poate cunoaște pe copil. Realitatea te poate cunoaște pe tine, dar tu nu poți cunoaște realitatea. Partea nu poate cunoaște întregul; întregul poate cunoaște partea. Iar partea nu poate cuprinde întregul. Mentea e o parte minusculă. Ea nu poate cuprinde imensitatea realității. Da, persoana care a pus întrebarea trebuie să fi fost un începător.

„Care e primul principiu, maestre?”

Iar maestrul a zis:

„Dacă ți-aș spune, ar deveni al doilea principiu.”

Atunci va fi un ecou, va fi o reflecție, va fi o imagine în oglindă.

Știi tu cine ești? Nu știi, dar știi o imagine în oglindă. Îți știi numele, îți știi adresa, știi numele familiei tale, al țării, al religiei tale, al partidului politic căruia îi aparții. Îți știi fața reflectată în oglindă. Nu-ți știi adevărata față. Nu ți-ai întâlnit încă fața originală. Maeștrii zen insistă mereu, îi bat la cap pe discipoli: „Cercetează-ți fața originală – fața pe care o aveai înainte și ca tatăl tău să se fi născut, fața pe care o vei avea când vei muri, fața care e a ta, a ta dintru început.” Tot ceea ce știm noi despre fața noastră nu este cu adevărat despre fața noastră. Este despre o mască a corpului. Despre o mască a minții. Noi nu știm cine trăiește în corp. Cunoașterea pe care o avem noi cu privire la adevăr e la mâna a doua, e împrumutată.

De fiecare dată când ceva e împrumutat, e urât. Numai experiența la prima mână e frumoasă, căci ea eliberează. Ceea ce e la mâna a doua e urât, căci înrobește. Dacă devii religios, vei fi eliberat. Dacă devii creștin sau hindus sau mahomedan, vei fi înrobit. Mahomed a fost eliberat fiindcă pentru el islamul a fost o experiență la prima mână. La fel a fost Iisus eliberat, căci pentru el experiența lui a fost *a lui* – a lui în mod autentic. Buddha a fost eliberat; experiența aceea i-a apărut lui. Nu i-a înmănat-o altcineva – n-a fost împrumutată, n-a fost chibzuită, n-a fost un silogism logic, n-a fost o deducție. A fost o experiență!

Feriți-vă de deducție. Ați fost învățați deducția ca să evitați experiența. Sunt oameni care spun: „Dumnezeu există deoarece dacă nu există Dumnezeu, atunci cine a creat lumea? Dumnezeu trebuie să existe fiindcă lumea există.”

Chiar zilele trecute citeam o poveste despre un rabin. Trebuie să fi fost complet neiluminat. Rabinii așa sunt – preoți. La el a venit un om. Omul era ateu și i-a zis rabinului: „Eu nu cred în Dumnezeu, iar tu vorbești despre Dumnezeu. Ce dovadă ai?” Iar rabinul i-a zis: „Vino peste șapte zile și vino îmbrăcat într-un costum nou.” Omul i-a zis: „Dar ce are asta de-a face cu întrebarea mea?” Rabinul i-a zis: „Are de-a face cu ea. Tu du-te la croitor, pregătește un costum nou și vino peste șapte zile.”

Omul a venit, reticent, fiindcă nu vedea nicio legătură între întrebarea lui și răspunsul care i se dăduse. Dar a venit totuși; purta un costum nou. Rabinul l-a întrebat: „Cine a făcut costumul ăsta?” Iar omul a răspuns: „Ai înnebunit? Ce fel de întrebare îmi pui? Croitorul, bineînțeles.” Rabinul a zis: „Costumul e aici; el arată că croitorul există. Fără croitor, costumul n-ar fi aici. Și la fel stau lucrurile și în privința lumii. Lumea e aici: trebuie să existe un croitor, un creator.”

Aceasta este deducție.

Schimbați decorul. Într-un mic sat din India, un mistic stă așezat împreună cu discipolii lui. Stau în tăcere; e o tăcere imensă. E *satsang* – discipolii beau prezența maestrului. Și vine un ateu, un învățat, un binecunoscut logician și spune: „Am venit să pun o întrebare. Ce dovadă este că Dumnezeu există?” Misticul deschide ochii și spune: „Dacă vrei dovada lui Dumnezeu, uită-te în ochii devoților. Nu există altă dovadă.”

Dumnezeu există în ochii devoților. Dumnezeu există în privirea adoratorilor. E o experiență a nucleului celui mai adânc al ființei tale, o experiență a inimii. Nu există altă dovadă. Dumnezeu nu e un concept. Dumnezeu e o realitate, o experiență, o experiență subiectivă profundă, cea mai profundă care există. Orice altceva e periferic. Dumnezeu este experiența centrului tău celui mai lăuntric. Atunci când ești centrat, știi.

Dar tu ai fost învățat să crezi în Dumnezeul filozofilor. Acesta este un mod de a-l evita pe adevăratul Dumnezeu! Adevăratul Dumnezeu e foarte sălbatic! Adevăratul Dumnezeu e foarte nebun! Adevăratul Dumnezeu e foarte necunoscut și incognoscibil. Iar adevăratul Dumnezeu nu poate fi controlat. Adevăratul Dumnezeu te poate poseda; tu nu poți poseda realitatea. De aici vine frica: mintea se teme întotdeauna de orice o poate poseda. Mintea continuă să joace jocuri cu cuvinte, idei, filozofii. În felul acesta ea poate rămâne stăpână. Când are de-a face cu ceea ce e fals, mintea e stăpâna; când are de-a face cu ceea ce e real, mintea devine sclavă, iar mintea nu vrea să fie sclavă. Așa că mintea e pe deplin multumită cu ceea ce e la mâna a doua.

Dumnezeul tău e la mâna a doua. Iubirea ta e la mâna a doua. Poezia ta e la mâna a doua. Dansul tău e la mâna a doua. Cântatul tău e la mâna a doua. Și desigur toate aceste lucruri la mâna a doua te fac și pe *tine* să fii de mâna a doua; îți pierzi originalitatea.

Religia nu are nimic de-a face cu logica. Religia are ceva de-a face cu primul principiu. Logica are de-a face cu mâna a doua. Logica are de-a face cu cimitirul de vechituri, cu lucrurile folosite – folosite de multă lume. Logica are de-a face cu deducția. Și rețineți, ea e bună în ceea ce privește lumea omenească a gunoiului intelectual; în momentul în care treci dincolo de granița aceea, logica eșuează complet, ea cade lată la pământ.

Am auzit o anecdotă foarte frumoasă:

Expediția de vânătoare în Africa ridicase tabăra într-un teritoriu primejdios și, ca să se protejeze de animale periculoase, membrii ei au ridicat un gard înalt în jurul taberei. Ca să fie cu adevărat siguri, ei au săpat un șanț adânc în jurul gardului. Într-o seară, un membru al grupului, care era profesor de filozofie și logician de renume mondial, a ieșit imprudent la o plimbare de seară fără să-și ia arma cu el și a fost atacat de un leu. A luat-o la goană înapoi către tabără cu leul după el și a căzut în șanț. Prietenii lui din incinta taberei au auzit țipete și urlate îngrozitoare venind de-afară și, când au dat fuga să se uite, l-au văzut pe bietul om – pe bietul filozof – fugind de jur-împrejur în șanț, urmat îndeaproape de leu. „Ai grijă, e chiar în spatele tău”, au răcnit ei la el.

„E în regulă”, le-a răcnit înapoi filozoful. „Am o tură avans față de el.”

Logica e lipsită de sens în ceea ce privește viața. Viața nu e deloc logică; viața e illogică. Logica e creată de om, făurită de mintea omenească. Viața e absurdă.

Așadar, dacă mergi prin deducție, vei ajunge la ceea ce e de mâna a doua. Dacă mergi prin experiență, vei ajunge la ceea ce e la prima mână.

Iar religia e radicală. Bisericile nu sunt radicale. Cuvântul radical înseamnă „care ține de rădăcini”. Religia e radicală, religia e răzvrătire. Iar bisericile nu sunt răzvrătite; ele sunt ortodoxe. De aceea, repet, toate bisericile sunt împotriva religiei. Toți așa-numiții oameni religioși sunt împotriva religiei. Ei fac comerț cu o entitate falsă; ei fac comerț cu monede false, cu monede contrafăcute. De aceea atât de mulți oameni par religioși în timp ce pe pământ nu e nici urmă de religie. Atât de mulți oameni vorbesc despre Dumnezeu, dar rămâne vorbărie goală.

L-ai simțit vreodată pe Dumnezeu? Ai auzit cuvântul iar și iar și iar. Te-ai plictisit de cuvânt. El a devenit aproape un cuvânt murdar. Încă din copilărie oamenii te-au condiționat în privința acestui cuvânt. Ai avut vreodată vreo străfulgerare a lui Dumnezeu?

E un lucru foarte ciudat. Cum se poate ca Dumnezeu să ne scape? Dacă el este întregul, dacă el este pretutindeni, cum ar putea să ne scape? Cum de a devenit posibil să ne scape? Pesemne că am muncit din greu ca să ajungem să ne scape. Pesemne că ne străduim mult ca să ne scape. Pesemne că noi suntem cei care îl evităm. Pesemne că ridicăm multe bariere și multe piedici și obstacole ca el să nu poată ajunge la noi.

Și apoi cuvintele acestea goale: *Dumnezeu, iubire, pace, rugăciune*. Toate cuvintele frumoase au devenit goale. Toate lucrurile urâte sunt foarte reale. Războiul e foarte real; iubirea e foarte ireală. Nebunia e foarte reală; meditația e foarte ireală. Frumusețea nu există câtuși de puțin; urâtenia, pretutindeni. Urâtul îți iese în cale în orice clipă. Iar Dumnezeu e frumusețe, Dumnezeu e adevăr, Dumnezeu e iubire.

Deci ce s-a întâmplat? Am fost învățați cuvinte goale și am ajuns să ne mulțumim cu aceste cuvinte goale.

Renunță la mulțumirea aceasta! Dacă vrei cu adevărat să cunoști ceea ce este, începe să fii nemulțumit de tot ceea

ce ai fost învățat, începe să fii nemulțumit de tot ceea ce ai dobândit prin educație! Începe să fii nemulțumit de educația primită, de societatea în care trăiești, de structurile de putere din jurul tău, de biserici, de preoți. Fii nemulțumit! Fii nemulțumit de propria ta minte. Numai în nemulțumirea aceea vine un moment când devii capabil să renunți la toată această minte și la tot acest nonsens odată cu ea... și deodată Dumnezeu e acolo, primul principiu e acolo.

Un tânăr naiv care dusese o viață hiperprotejată a hotărât în cele din urmă că nu mai poate răbda. Și-a făcut o programare la doctorul său și și-a vărsat tot oful.

„Fata asta cu care ies”, a zis el, „am avut de la început bănuiala că trece repede la fapte, dar nu mi-a trecut niciodată prin minte că e maniacă sexual. De săptămâni bune încoace, tot încerc să pun capăt relației, dar n-am suficientă voință. Ce pot să fac? Sănătatea mea pur și simplu nu face față.”

„Înțeleg,” a zis doctorul cu asprime. „Spune-mi exact cum anume se desfășoară lucrurile; poți să ai încredere în mine.”

„Păi în fiecare noapte o iau cu mașina. Parcăm pe câte o străduță retrasă. Apoi ea îmi cere să îmi pun brațele în jurul ei. Și apoi, în fiecare noapte, își întinde brațul și mă ia de mână.”

„Și apoi?”

„Cum adică ‚și apoi’? a întrebat tânărul cu respirația tăiată. „Se poate și mai mult de-atât?”

Asta s-a întâmplat cu religia. În momentul în care e rostit cuvântul *religie*, îți amintești fețele lungi și serioase din biserici, preoții cu aerul lor foarte trist, teologii foarte gravi, care încearcă să despice firul în patru, care cioplesc

cuvinte abstracte, nimeni nu știe de ce, pentru ce. Religia e falită. Religia filozofilor e falimentară. Religia intelectualilor nu mai e relevantă; și-a pierdut orice relevanță.

Vechea religie e moartă! Și e bine că e moartă. Vechiul Dumnezeu e mort! Și e bine că e mort fiindcă acum ușa se deschideși putem căuta un Dumnezeu nou, un Dumnezeu mai adevărat, nonconceptual, mai existențial, nefilozofic, un Dumnezeu care poate fi văzut, iubit, trăit, un Dumnezeu care îți poate transforma viața, un Dumnezeu care e cu adevărat viață și nimic altceva.

E nevoie în lume de o religie de cu totul alt tip, o religie de cel mai profund nivel, o religie care are sânge, viață, o religie a cărei inimă încă bate. Vechea religie e pur și simplu moartă, iar oamenii venerază cadavrul. Iar cei care cară cadavrul devin, încetul cu încetul, întocmai precum cadavrul pe care îl cară.

Primul principiu înseamnă o religie de cel mai profund nivel, o religie a cărei experiență o poți trăi în adâncul tău cel mai adânc, în interioritatea ființei tale. Tu ești altarul primului principiu. Nicio Biblie, niciun Coran, nicio Veda. Tu ești altarul pentru primul principiu. Deci singurul mod de a ajunge la ceea ce e real constă din a pătrunde înăuntru, din a pătrunde în tine. Întoarce-te către înăuntru.

Asta înseamnă meditație. De aceea zenul nu e interesat de nicio dogmă. E interesat să te ajute să intri în contact cu propria ta ființă.

Când cel de-al cincilea patriarh al zenului, Huang-jen, a fost întrebat de ce, din cinci sute de călugări care se aflau în mănăstirea lui, îl alesese pe Hui-neng ca succesori, el a răspuns: „Patru sute nouăzeci și nouă dintre discipolii mei înțeleg foarte bine budhismul și numai Hui-neng nu l-a înțeles absolut deloc. El nu e un om care să fie măsurat după

standarde obișnuite. De aceea, roba transmisiei autentice i-a fost dată lui.”

Fiindcă „nu îl înțelegea câtuși de puțin”. O înțelegere intelectuală nu e înțelegere. E o amăgire, e o iluzie, e un vis, e un substitut. Fiindcă îți scapă ceea ce e real și fiindcă nu ești suficient de curajos să accepți faptul că îți scapă ceea ce e real, înlocuiești realul. Aduci o floare de plastic. Îl înlocuiești cu ceva fals și apoi te simți foarte bine. Începi să crezi că se află în mâinile tale. Și nu se află în mâinile tale! Mâinile tale sunt goale.

Acei patru sute nouăzeci și nouă de discipoli ai lui Hung-jen erau cu toții învățați. Studiaseră ani în șir, studiaseră toate scripturile. Le știau pe de rost. Iar el alesese un om care nu le înțelegea absolut deloc. Omul pe care îl alesese el, Hui-neng, nu era deloc cunoscut în mănăstire. Nimeni nici măcar nu știa de existența lui.

Când Hui-neng venise la maestru, acesta îl întrebase un lucru: „Vrei cu adevărat să știi? Chiar vrei? Vrei să știi despre adevăr sau vrei să cunoști adevărul însuși?” Iar Hui-neng a zis: „Ce să fac cu știutul *despre* adevăr? Dă-mi ceea ce e veritabil.” Și maestrul a zis: „Atunci du-te la bucătărie și curăță orezul pentru masă – și nu mai veni niciodată la mine. Când va sosi momentul potrivit, te voi chema eu.”

Au trecut doisprezece ani, iar Hui-neng nu făcea decât să muncească la bucătărie, în spate. Oamenii nici măcar nu știau despre el. Nimeni nu-i știa numele. Cine stă să se gândească la un om care nu face decât să muncească în bucătărie, de dimineața până seara târziu? Cei din mănăstire nu erau conștienți de existența lui. Erau acolo mari învățați, oameni cu renume; numele lor erau cunoscute în toată China – erau celebriți în ashram. Cine să-și bată capul cu Hui-neng?

Au trecut doisprezece ani și apoi într-o zi maestrul a declarat: „Mi-a sosit timpul și am să părăsesc lumea aceasta, așa că trebuie să aleg un discipol ca succesor. Oricine se crede pregătit, capabil să-mi fie succesor, să scrie patru rânduri în fața ușii mele, ca să-și dovedească înțelegerea.” Cel mai mare învățat s-a dus acolo în puterea nopții și a scris patru rânduri, rânduri frumoase, foarte frumoase, care conțineau însăși esența *celui de-al doilea* principiu. Prin intermediul minții nu poți ajunge mai sus de-atât. A scris: „Mintea e ca o oglindă. Pe ea se adună praful. Curăță praful și vei cunoaște ceea ce este.” Perfect adevărat, cât se poate de bine. Ce-ar putea fi mai mult de-atât?

Întreaga mănăstire era ca pe jar. Oamenii discutau, dezbăteau dacă maestrul îl va alege sau nu pe acest om ca succesor al lui. Și toată lumea încerca să perfecționeze cele cuprinse în rândurile sale, dar nimeni nu putea găsi nimic greșit în ele. Nu era nimic greșit...

Acesta este unul dintre lucrurile cele mai dificile în ceea ce privește intelectul. Ce e greșit la o floare de plastic? Nu e nimic greșit. Într-un fel – în multe feluri – ea ar putea fi mai bună decât una adevărată. O floare adevărată se naște dimineața, iar până seara piere. O floare de plastic e mai stabilă, mai permanentă – ea te duce cu gândul la veșnicie! Floarea adevărată e efemeră. Floarea adevărată se naște și moare, pe când floarea de plastic nu cunoaște moarte. Mai aproape de veșnicie de atât nu poți fi. Și ce e rău în ea? Poate avea la fel de multă culoare ca cea adevărată – poate avea mai multă culoare fiindcă stă în puterea ta să faci asta. Și o poți face și parfumată, nu e nicio problemă. Dar lipsește ceva fundamental; e moartă.

Nimeni nu putea găsi nimic greșit. Iar oamenii încercau să perfecționeze cele spuse de el, dar erau cu toții intelectuali. Nu poți veni cu ceva mai bun de-atât; spusele lui

reprezintă punctul ultim la care poate ajunge mintea. Și pare logic: „Mintea e ca o oglindă. Pe ea se adună praful și apoi nu mai poate reflecta” – asta e ceea ce i se întâmplă minții.

Apoi vreo trei-patru călugări discutau despre asta în timp ce treceau pe lângă Hui-neng, care își făcea treaba în bucătărie. El a auzit – vorbeau despre aceste rânduri frumoase, esența tuturor scripturilor – și a izbucnit în râs. Doisprezece ani de zile nimeni nici măcar nu-l văzuse râzând. A început să râdă. Călugării s-au uitat la el și l-au întrebat: „Ce? De ce râzi?” Iar el a zis: „E prostie curată. Nu e adevărat.” Nu le-a venit să-și creadă urechilor. Omul acesta, care curăța orezul, de doisprezece ani nu făcea decât să curețe orezul... Nimeni nu-l văzuse vreodată nici măcar meditănd.

Cum ai putea-o vedea pe Deeksha meditănd? E imposibil.

Și nu poți să știi niciodată... Omul acesta, se iluminase el cumva? Dar nu le venea să creadă. Și cum erau învățați, li s-a părut absurd, așa că au râs și au zis: „Sunt acolo toți marii învățați, iar tu, unul care curăță orezul, doisprezece ani de zile nu te-a văzut nimeni citind scriptura, studiind – nimeni nu te-a văzut vreodată stând lângă maestru, întrebând despre ceva – poți tu să vii cu ceva mai bun de-atât?” El a zis: „Pot, dar e o problemă. Nu pot să scriu. Știam acum doisprezece ani, pe-atunci mai scriam puțin, dar am uitat.”

Lucrul acesta se întâmplă, dezvățarea se întâmplă. Dezvățarea e procesul de a deveni iluminat. Fiindcă ai învățat moduri greșite, iar acele moduri greșite sunt obstacolele, trebuie să te dezveți de ele. Te naști iluminat și apoi ești împins cu forța în neiluminare. Ești condiționat în vederea unei societăți smintite. Ești forțat să te adaptezi unei societăți smintite. Dacă rămâi nefericit, nu e deloc lucru de mirare. Vei rămâne nefericit fiindcă asta nu e natura ta adevărată. Nu e înflorirea ființei tale.

Așa că el a zis: „Nu știu să scriu. Am uitat complet. Dacă poți scrie voi, așa putea spune ceva; mergeți voi și scrieți.” Iar el nu s-a dus acolo; doar le-a spus: „Mintea nu e o oglindă deloc. Unde poate praful să se adune? Cel care știe asta, știe.”

Mintea nu e o oglindă. Unde poate praful să se adune? Cel care ajunge să știe asta a ajuns la cunoaștere, a devenit iluminat, a privit în adâncul cel mai adânc al ființei sale.

Iar când cuvintele acestea au fost scrise pe ușa maestrului, maestrul s-a înfuriat foarte rău. Ascultați cu atenție. Maestrul s-a înfuriat foarte rău. El a zis: „Aduceți-l imediat pe acest Hui-neng și am să-l iau la bătaie.” Învățații s-au bucurat foarte mult; au zis: „Așa și trebuie. Aduceți-l pe tipul ăla.”

Tipul a fost adus, iar maestrul l-a băgat înăuntru și i-a zis: „Deci acum știi! Șterge-o din mănăstirea asta. Uite roba mea, ești succesorul meu. Dar dacă le spun asta celorlalți, te vor omorî. Va fi prea mult împotriva egourilor lor să-l accepte pe unul care curăță orez în chip de conducător al mănăstirii. Fugi cât poți de repede. De asta am fost furios, scuză-mă, a trebuit să fiu. Fugi din mănăstirea asta cât mai departe cu putință. Ești succesorul meu, însă oamenii aceștia te vor omorî.”

Învățații sunt foarte, foarte ambițioși și politici. Te poți duce în orice universitate și poți să vezi. Te poți duce în orice academie și poți să vezi. Nu vei vedea nicăieri oamenii vorbindu-se pe la spate atât de mult ca într-o universitate. Fiecare profesor împotriva tuturor celorlalți și fiecare căutând să-i doboare pe toți ceilalți și fiecare crede că el e singurul capabil să fie prorector sau rector. Și toți sunt niște proști.

Acest Hui-neng a fugit. În două-trei zile oamenii și-au dat seama că ceva s-a întâmplat. Hui-neng lipsește și lipsește și roba maestrului. Au început să-l caute. Cel mai mare

învățat, cel care scrisese primele rânduri, a plecat în căutarea lui. Hui-neng a fost prins într-o pădure, iar când s-a văzut prins, el a zis: „Puteți lua roba asta. Nu sunt interesat deloc de ea; nu am nici cea mai mică nevoie de roba asta. Eram fericit pe când curățam orez. Acum caut să fug și să mă ascund fără niciun motiv. Luați voi roba.”

A aruncat roba la pământ, iar învățatul a încercat s-o ridice, dar era prea grea. N-a putut s-o ridice. A căzut la pământ asudând și i-a zis lui Hui-neng: „Scuză-mă. Am venit pentru robă, dar nici măcar roba nu e gata să vină cu mine. Sunt incapabil. Și știu că sunt incapabil pentru că tot ce cunosc eu sunt cuvinte și cuvinte și cuvinte. Scuză-mă... și învață-mă ceva.”

Iar Hui-neng i-a zis: „Învățarea e problema ta; te-ai învățat prea multe. Acum dezvăță-te de toate câte te-ai învățat. Acum renunță la tot ceea ce știi. Cunoștințele sunt obstacolul tău în calea cunoașterii.”

De aceea maestrul spune: „...și numai Hui-neng nu l-a înțeles absolut deloc.” Când nu înțelegi deloc pe cale intelectuală, apare o mare înțelegere care nu e a minții, care e a întregii tale ființe. Înțelegerea aceea îți oferă primul principiu, prin ea simți pentru prima dată gustul lui tao.

Am auzit:

Un bogat proprietar de cai a murit și a lăsat o mare avere unei universități. Însă în testament era o clauză care cerea ca școala să confere gradul de Doctor în Divinitate calului său preferat. Fiindcă universitatea era nerăbdătoare să primească banii – era o sumă realmente mare – decanul a stabilit o dată la care animalul să primească gradul de DD.

La această neobișnuită ocazie a participat presa, iar unul dintre reporteri l-a întrebat pe decan: „Care e reacția dvs. față de acest acord ciudat?”

„Ei bine”, a replicat decanul, „de-a lungul carierei mele am conferit multe grade. Însă trebuie să recunosc că acum e pentru prima dată când confer un grad unui cal *get-beget*.”

Toți ceilalți erau măgari, nu cai *get-beget*.

Mintea nu poate avea niciun contact cu realitatea. A trăi în minte înseamnă a trăi ca un idiot. A trăi cu mintea, în minte, ca minte înseamnă a trăi o viață stupidă. În momentul în care te detașezi puțin de minte – celebrare. În momentul în care te detașezi puțin de minte – bucurie. Puțin dacă te detașezi de minte – și Dumnezeu. Și deodată ușile sunt deschise. Ele n-au fost niciodată închise; numai mintea ta bloca drumul.

Mintea îți poate da al doilea principiu. Primul principiu e posibil numai prin non-minte. Meditație înseamnă o stare de non-minte. Meditație nu înseamnă să „te gândești la”. Meditație înseamnă să nu te gândești deloc. Nu înseamnă, bineînțeles, să cazi în somn adânc. Înseamnă să cazi în *trezire* adâncă. Înseamnă că gândurile trebuie să dispară și să rămână numai conștiința pură, o prezență, o prezență luminoasă: vezi; e claritate, e transparență.

Gândurile nu-ți permit să vezi. Sau, chiar dacă îți permit, ele distorsionează. Sau interpretează. Ele nu permit niciodată realității să vină la tine neprelucrată. Ele o ornează, o modifică, o colorează. O fac să fie digerabilă pentru tine. O fac să fie conformă cu tine. Iar tu ești fals, ești o mască, așa că atunci când realitatea e croită în funcție de tine, ea devine ireală.

De aceea maestrul spune: „Dacă îți spun primul principiu, el va deveni al doilea principiu. Pui întrebarea din cap.” Discipolul pune întrebarea din cap. Era o întrebare intelectuală: „Care e primul principiu?” Dacă maestrul răspunde la întrebare, capul va depăna filozofie în jurul răspunsului și astfel acesta se va transforma în al doilea principiu.

Ceea ce e real, ceea ce e adevărat nu poate fi transmis prin cuvinte. Poate fi transmis – da, poate fi transmis – dar calea prin care se transmite e cu totul alta. E precum pojarul: îl iei. Nimeni nu ți-l poate da, dar îl poți lua. Adevărul nu poate fi transmis prin învățatură, dar el se poate lua.

Uitați-vă la mine. Eu am pojar. Dacă nu opuneți rezistență, îl veți lua și voi, deci slăbiți-vă rezistența. Dacă opuneți rezistență, se poate să nu-l luați. Dacă sunteți realmente încăpățânați și neînduplecați și vă închideți ființa pe deplin, întru totul, dacă nu sunteți câtuși de puțin vulnerabili, nu-l veți lua. Dar eu nu vi-l pot da. Puteți să-l luați sau puteți să nu-l luați, dar eu nu vi-l pot da.

El nu poate fi dat, dar se poate lua și în asta constă arta de a fi cu un maestru: să înveți cum să iei. Fiindcă el nu ți-l va da. El nu ți-l poate da. El îl face să fie disponibil. Un maestru e un agent catalizator, el e o prezență. Ceva e posibil în preajma lui. Trebuie să fii vulnerabil, trebuie să fii într-o atitudine de abandon, trebuie să fii într-o atitudine de receptivitate: trebuie să fii feminin.

Hui-k'o, un alt maestru zen, a luat calea nordului, către H'sin-yeh, unde a început să-și predea învățătura, iar printre cei care au ajuns să i-o audă a fost Tao-ho, un învățător de seamă, un autor foarte renumit, un cunoscut învățat într-ale filozofiei budiste.

Dar învățătura lui Hui-k'o nu era ca cea a niciunei alte școli budiste, iar Tao-ho a fost foarte deranjat...

Învățătura era absurdă, aproape profanatoare, fiindcă Huik'o obișnuia să spună: „Omoară-ți părinții.” Un îndemn foarte frumos – dar nu-l lua ad litteram. Părinții sunt înăuntrul tău. Poți să-i întrebi pe adepții T.A. – Transactional Analysis (*în traducere Analiză Tranzacțională, o formă*

integrativă de psihologie și psihoterapie, care conține elemente de psihanaliză și psihologie umanistă și cognitivă, n. trad.). Părinții sunt înăuntrul tău. Mama, tatăl – condiționarea lor e în tine. Ei continuă să te controleze dinăuntrul tău. Așa că atunci când Hui-k'o a zis: „Omoară-ți părinții și abia după aceea să vii la mine”, el rostea un îndemn de o mare profunzime psihologică.

Asta spune și Iisus. Creștinii încă n-au fost capabili să explice asta. El spune: „Până când nu-ți urăști mama, până când nu-ți urăști tatăl, nu poți să vii la mine.” Să urăști? Și asta vine din partea omului care spune: „Dumnezeu e iubire?”

Iar Hui-k'o obișnuia să spună: „Dacă îl întâlnești pe Buddha în cale, omoară-l imediat!” Fiindcă atunci când începi să meditezi îți vei întâlni părinții, îi vei întâlni pe toți oamenii cu care ai avut vreo legătură. Va trebui să-i omori, va trebui să te disociezi de ei; va trebui să înveți solitudinea. Și în cele din urmă îl vei întâlni pe Buddha, pe maestrul tău și trebuie să-l omori și pe acesta.

Dar acestea sunt lucruri pe care e primejdios să le spui. Și auzind felul în care le spunea Hui-k'o, învățatul acesta Tao-ho s-a înfuriat foarte tare. A zis: „Omul ăsta va distruge orice urmă de religie.” Asta spun oamenii despre mine.

...A luat hotărârea să distrugă această doctrină profană și în acest scop și-a trimis mai mulți dintre cei mai buni elevi ai săi să îl provoace pe Hui-k'o la o dezbatere...

Hui-k'o e succesorul lui Bodhidharma și bineînțeles că era vrednic să-i fie succesor unui mare maestru. A fost un mare discipol. Hui-k'o a fost atacat de acest bărbat, Tao-ho, în multe feluri, acesta trimițându-și discipolii să poarte dispute cu el și să-l înfrângă.